

Ontwerp beleid 'Verduurzamen beschermd stads- en dorpsgezicht gemeente Zutphen'

Zonnepanelen en -collectoren

Colofon

Dit is een uitgave van de gemeente Zutphen
Postbus 41
7200 AA Zutphen
's Gravenhof 2
www.zutphen.nl

Ontwerp beleid voor zonnepanelen en -collectoren in het beschermd stads- en dorpsgezicht
Versie: ontwerp - juni 2024

Inhoud

Inleiding	4
Participatie	4
Het vertrekpunt	5
Doelstelling van de beschermde status	5
Vergunningsplicht binnen beschermde gezichten	5
Uitgangspunten	6
Zichtbaarheid vanaf openbaar toegankelijk gebied	6
Zichtbaarheid vanaf de torens	7
Behoud van historische materialen en constructies van (rijks)monumenten	7
Het nieuwe beleid	8
Rijksbeschermd stadsgezicht Zutphen - binnenstad	9
Rijksbeschermd stadsgezicht Coehoornsingel - Deventerweg	10
Gemeentelijk beschermd dorpsgezicht Warnsveld	10
Algemene uitgangspunten voor plaatsing, compositie en kleurstelling	11
Specifieke uitgangspunten bij (rijks)monumenten	11
Stappenplan voor het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren	12
Bijlagen	13
Bijlage 1. Omschrijving en waardering van de beschermde gezichten	13
Rijksbeschermd stadsgezicht Zutphen - binnenstad	13
Omschrijving	14
Rijksbeschermd stadsgezicht Coehoornsingel - Deventerweg	16
Omschrijving	17
Gemeentelijk beschermd dorpsgezicht Warnsveld	17
Omschrijving	18
Bijlage 2. Voorbeelden van plaatsing (on)mogelijkheden binnen het nieuwe beleid	19

Inleiding

Deze notitie biedt een kader voor het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren op bouwwerken in het Rijksbeschermd stadsgezicht Zutphen Binnenstad én Coehoornsingel-Deventerweg en het gemeentelijk beschermde dorpsgezicht Warnsveld. Hiermee wordt inzicht gegeven in de vraag wanneer een vergunningsaanvraag voor het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren kans van slagen heeft.

De cultuurhistorische waarden van de beschermde stads- en dorpsgezichten in Zutphen en Warnsveld vormen het vertrekpunt (Bijlage 1). Voor het opstellen van dit beleid is bekeken in hoeverre deze waarden in het geding zijn bij de plaatsing van zonnepanelen en -collectoren op daken. Onderzocht is welke dakvlakken meer of minder mogelijkheden bieden voor plaatsing van zonnepanelen. Vervolgens wordt een aantal ordes onderscheiden, waarbinnen voor plaatsing van panelen verschillend beleid van toepassing is. Dit is vertaald in een kaart waarop zichtbaar wordt waar onder bepaalde voorwaarden meer mogelijk wordt. Daarnaast zijn uitgangspunten benoemd voor plaatsing, compositie en kleurstelling. Voor het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren op (rijks)monumenten zijn specifieke criteria opgenomen. Deze notitie geeft daarmee meer duidelijkheid aan initiatiefnemers waar en onder welke voorwaarden er mogelijkheden zijn. Ook geeft het een toetsingskader waarlangs het bevoegd gezag kan beslissen over vergunningaanvragen. Er wordt ook aansluiting gezocht bij het nieuwe beleid op dit vlak van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE).

Participatie

Het college heeft de bewoners en pandeigenaren van het beschermd stad- en dorpsgezicht, door middel van een enquête, actief betrokken bij het opstellen van deze notitie. De enquête is door 958 individuen ingevuld waardoor er met een betrouwbaarheid van 95% en een foutmarge van 3,13% uitspraken kunnen worden gedaan over de populatie én de antwoorden dus ook representatief zijn. De input van deze enquête is gebruikt bij het formuleren van het beleid.

Uitkomsten van de enquête

Een ruime meerderheid van de respondenten vindt het goed dat er meer regels zijn voor verduurzamen van bouwwerken binnen het beschermd stads- en dorpsgezicht. De meerderheid is het er mee eens met dat het dakenlandschap van de historische binnenstad behouden moet blijven. Er zijn duidelijk voorkeuren voor locaties waar naar mening van de respondenten, zonnepanelen eventueel wel zichtbaar mogen zijn. De meerderheid van de respondenten vindt dat zonnepanelen vanaf uitzichtpunten zoals de kerktorens wél zichtbaar zouden mogen zijn.

Het vertrekpunt

De gemeente Zutphen heeft twee van rijkswege beschermde stadsgezichten en een van gemeentewege beschermd dorpsgezicht. De Zutphense binnenstad is in 1986 aangewezen door het rijk als beschermd stadsgezicht als erkenning van de monumentale kwaliteit van de historische binnenstad. In 2011 is het beschermd stadsgezicht door het rijk uitgebreid met de 19^e en 20^e -eeuwse stadsuitbreiding langs de Coehoornsingel en Deventerweg. In 2015 heeft de gemeenteraad de historische dorpskern van Warnsveld als gemeentelijk beschermd dorpsgezicht aangewezen.

Doelstelling van de beschermde status

De doelstelling van de beschermde status is om de monumentale kwaliteiten en cultuurhistorische waarden van het stads- en het dorpsgezicht zo goed mogelijk te bewaren. Het beleid van de gemeente is er dan ook op gericht om aantasting van het monumentale karakter van beschermde stads- en dorpsgezichten te voorkomen. Dit betekent niet de situatie van destijds te bevriezen, maar nieuwe ontwikkelingen met respect voor het bestaande te integreren. Een beschermde status brengt een aantal beperkingen met zich mee. Zo is het verboden om zonder omgevingsvergunning wijzigingen aan te brengen binnen deze gebieden.

Vergunningsplicht binnen beschermde gezichten

Voor het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren binnen een beschermd stad- en dorpsgezicht is in veel gevallen een vergunning nodig. Deze kan worden aangevraagd bij het college. Het college gebruikt beleid(regels), om te toetsen of de vergunning kan worden verkregen. Bij het verlenen van een vergunning wordt vanuit welstands- en monumentaspecten vooral beoordeeld of de te plaatsen zonnepanelen de cultuurhistorische waarden niet onevenredig aantasten. Op die manier worden de cultuurhistorische kwaliteiten van het gebied zo goed mogelijk bewaard.

Dat je een vergunning moet aanvragen in een beschermd gezicht is vastgelegd in het landelijke Besluit Bouwwerken Leefomgeving (Bbl). In artikel 2.30, derde lid Bbl staat dat het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren op een dak op een locatie binnen het rijksbeschermd stadsgezicht, vergunning plichtig is als:

- de zonnepanelen en -collectoren worden geplaatst op een achterdakvlak dat wel naar openbaar toegankelijk gebied is gekeerd;
- de zonnepanelen en -collectoren worden geplaatst op een dakvlak dat geen achterdakvlak is.

Het zonder vergunning plaatsen van zonnepanelen en -collectoren binnen beschermde gezichten is dus alleen mogelijk mits:

- het bouwwerk geen rijks- of gemeentelijk monument betreft;
- de zonnepanelen en -collectoren worden geplaatst op een achterdakvlak van een perceel welke niet naar openbaar toegankelijk gebied is gekeerd.

Uitgangspunten

Het uitgangspunt van het nieuwe beleid kan het beste worden verwoord als: “zonnepanelen en -collectoren mogen (beperkt) zichtbaar zijn waar het kan, maar we blijven de zichtbaarheid van zonnepanelen en -collectoren uitsluiten waar het moet”.

Zichtbaarheid vanaf openbaar toegankelijk gebied

Het welstandsbeleid is er tot nu toe vooral op gericht om plaatsing van zonnepanelen en -collectoren binnen de beschermde gezichten te toetsen op basis van zichtbaarheid vanuit het openbaar toegankelijk gebied. Zonnepanelen en -collectoren hoeven, indien zichtbaar op ooghoogte vanaf openbaar toegankelijk gebied, niet per definitie het (rijks)beschermde stads- of dorpsgezicht visueel aan te tasten of te verstoren. Vanuit dit uitgangspunt is het wel of niet zichtbaar zijn van zonnepanelen en -collectoren niet langer een beslissend criterium. Daarentegen wordt de mate waarin het beeld van het beschermde gezicht (in Zutphen of Warnsveld) vanaf openbaar toegankelijk gebied wordt verstoord als criterium genomen: ‘Is er sprake van slechts een glimp van de zonnepanelen en -collectoren gelegen op een zijdakvlak? Of bepalen en verstoren de zonnepanelen en -collectoren op een voordakvlak ook op grotere afstand het straatbeeld?’ Op een historisch (monumentaal) gebouw dat een belangrijke rol speelt in het aanzicht van een beschermd gezicht zullen in het zicht gelegen zonnepanelen en -collectoren eerder als een verstoring worden ervaren dan zonnepanelen en -collectoren op een nieuwbouwblok in een straat met, qua bebouwing, beperkte monumentale waarden. De mate waarin het beeld wordt verstoord hangt daarom niet alleen af van de mate waarin de zonnepanelen en -collectoren zichtbaar zijn, maar ook van (de waardering van) het gebouw, de straatwand waar het gebouw deel van uitmaakt en/ of de ligging van het gebouw in het stads- of dorpsgezicht. Binnen het beleid is daarom met drie ordes een onderscheid gemaakt tussen bouwwerken, straten en buurten waarvoor verschillend beleid van toepassing is. En natuurlijk speelt ook de wijze waarop de zonnepanelen en -collectoren zijn geplaatst en hoe ze er uit zien een rol.

Afbeelding 1 & 2. Zonnepanelen en -collectoren op zijdakvlakken leiden indien beperkt zichtbaar hier niet tot een onevenredige verstoring van het stads- en dorpsgezicht

Zichtbaarheid vanaf de torens

De eventuele zichtbaarheid van zonnepanelen en -collectoren vanaf de Wijnhuistoren en de toren van de Walburgiskerk is geen reden meer om het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren niet toe te staan. Vanwege het fraaie beeld van het dakenlandschap vanaf deze torens is het wel van belang dat zonnepanelen en -collectoren als deze zichtbaar zijn, een rustig en evenwichtig beeld vormen. Het gaat bij de beoordeling of zonnepanelen en -collectoren mogelijk zijn hierbij dus niet langer om het wel of niet zichtbaar zijn, maar om de wijze waarop de zonnepanelen en -collectoren worden geplaatst. Het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren die zichtbaar zijn vanaf de Wijnhuistoren en Walburgistoren is dus mogelijk mits er wordt voldaan aan de uitgangspunten voor plaatsing en kleurstelling (zie pagina 11).

Afbeelding 3. Uitzicht vanaf de Wijnhuistoren

Behoud van historische materialen en constructies van (rijks)monumenten

Het uitgangspunt is dat wanneer zonnepanelen en -collectoren terzijnerijd weer worden verwijderd (zonnepanelen en -collectoren zijn immers van tijdelijke aard), de oorspronkelijke waarden van een gebouw weer zichtbaar kunnen worden gemaakt. Daken van (rijks)monumentale bouwwerken zijn daarnaast vaak kwetsbaar vanwege de aanwezige historische materialen en de ouderdom. Bij een plan voor het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren op een dak wordt daarom gekeken en afgewogen of zonnepanelen en -collectoren deze daken niet onevenredig beschadigen. Het plaatsen en beoordelen van zonnepanelen en -collectoren op (rijks)monumenten is dan ook maatwerk waarvoor specifieke uitgangspunten zijn opgesteld (zie pagina 11).

Het nieuwe beleid

Aan de hand van de cultuurhistorische en visueel esthetische waarden is een onderscheid gemaakt in het beleid tussen verschillende gebieden of straten. Dit onderscheid in beleid is vertaald in een 1e tot en met 3e orde. Op de kaarten is te zien waar welke orde van toepassing is.

- 1^E ORDE (paars) NIET ZICHTBAAR VANAF OPENBAAR TOEGANKELIJK GEBIED

Dit geldt voor het meest kenmerkende deel van de binnenstad van Zutphen. Daar waar het stadsbeeld bijzonder waardevol is vanwege de visuele kenmerken en waarden van de historische bebouwing, waaronder vele rijksmonumenten. De cultuurhistorische en esthetische waarden zijn zeer hoog en zonnepanelen en -collectoren leiden als deze zichtbaar zijn tot een aantasting van het stadsgezicht. Zonnepanelen en -collectoren mogen hier dus niet zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied. Er moet altijd worden voldaan aan de uitgangspunten voor plaatsing, compositie en kleurstelling.

- 2^E ORDE (oranje) BEPERKT ZICHTBAAR VANAF OPENBAAR TOEGANKELIJK GEBIED MITS

Dit geldt voor de straten waar zich veel monumenten bevinden en waar het historische stadsbeeld zeer samenhangend is of waar de bebouwing een herkenbare begrenzing vormt van de stad of het dorp. De cultuurhistorische en esthetische waarden zijn hoog, maar zonnepanelen en -collectoren hoeven als deze beperkt zichtbaar zijn niet te leiden tot een onevenredige aantasting van het stads- en dorpsgezicht. Daarom kan in deze gebieden worden uitgegaan van de volgende voorwaarden:

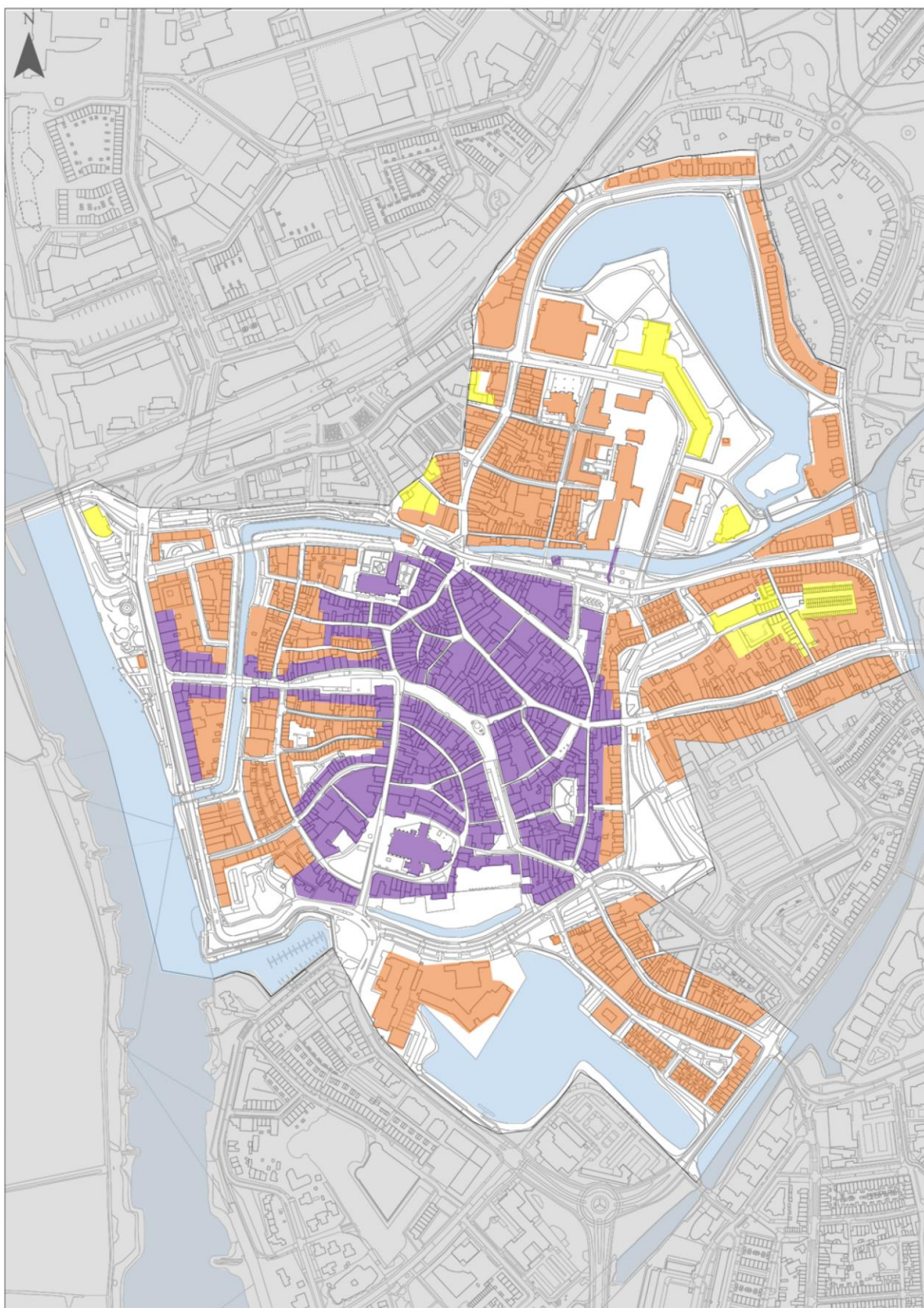
- De zonnepanelen en -collectoren zijn voor slechts een klein deel zichtbaar en daardoor zeer ondergeschikt in het straatbeeld;
- De zonnepanelen en -collectoren zijn geplaatst op een zijdakvlak, niet naar de straat gekeerd en minimaal 2 meter achter de voorgevel van een bouwwerk geplaatst dat deel uitmaakt van een aaneengesloten rij bouwwerken, geplaatst in dezelfde rooilijn en met een vergelijkbare hoogte goot- en nokhoogte;
- Zonnepanelen en -collectoren zijn niet geplaatst tussen voorgevel en de nok bij een schildkap;
- Niet plaatsen op het zijdakvlak van een aangekapte dak wat naar de straat is gekeerd;
- Er wordt voldaan aan de uitgangspunten voor plaatsing, compositie en kleurstelling.

- 3^E ORDE (geel) ZICHTBAAR VANAF OPENBAAR TOEGANKELIJK GEBIED MITS

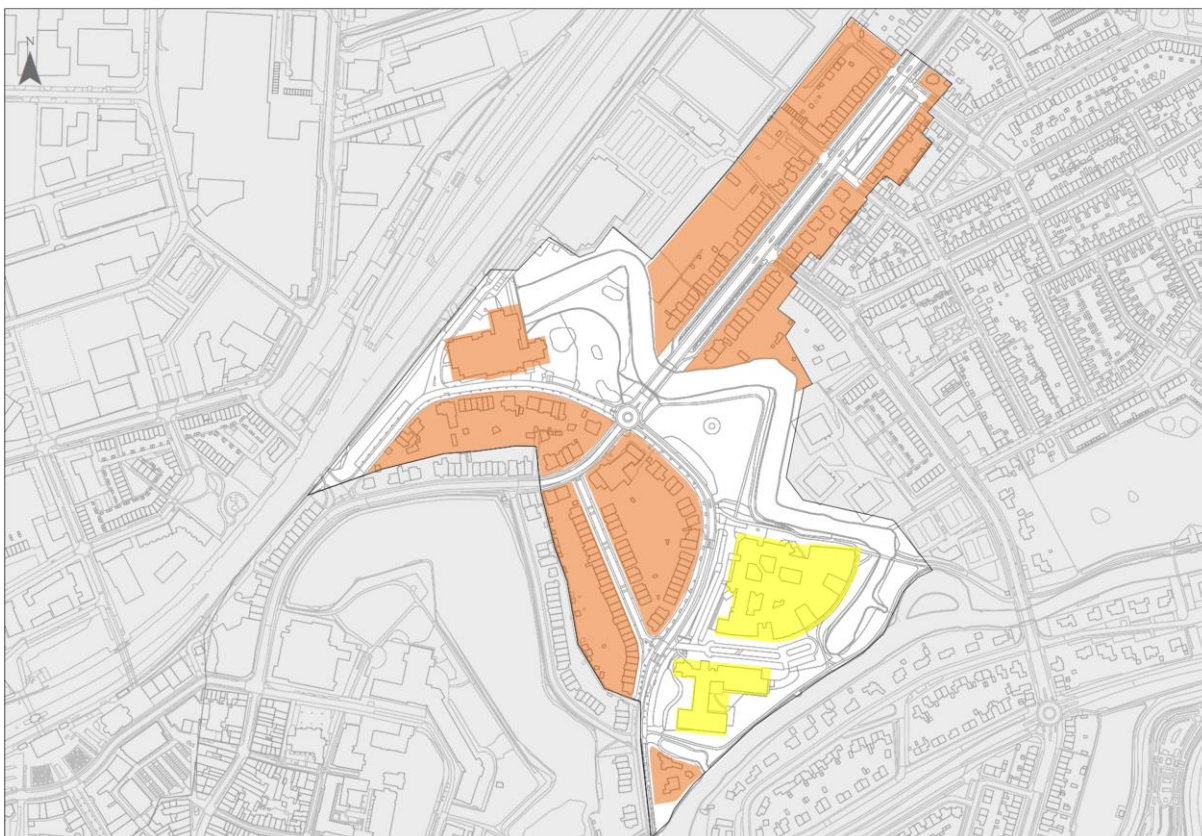
De overige straten waar de cultuurhistorische waarden met name vertegenwoordigd worden door de historisch stedenbouwkundige structuur en minder door gebouwde monumenten. Waar jongere bebouwing voorkomt met een ondergeschikte betekenis voor het beschermd stads- of dorpsgezicht en waar de plaatsing van zonnepanelen en -collectoren niet direct leidt tot verlies van de cultuurhistorische waarden of een visuele aantasting van een waardevol zicht op de stad of dorp. In deze gebieden gelden de volgende voorwaarden:

- De zonnepanelen en -collectoren mogen de samenhang in het straatbeeld van een bouwblok niet aantasten. De zonnepanelen en -collectoren worden per bouwblok onderling op elkaar afgestemd qua type, legpatroon en plaatsing;
- Er wordt voldaan aan de uitgangspunten voor plaatsing, compositie en kleurstelling.

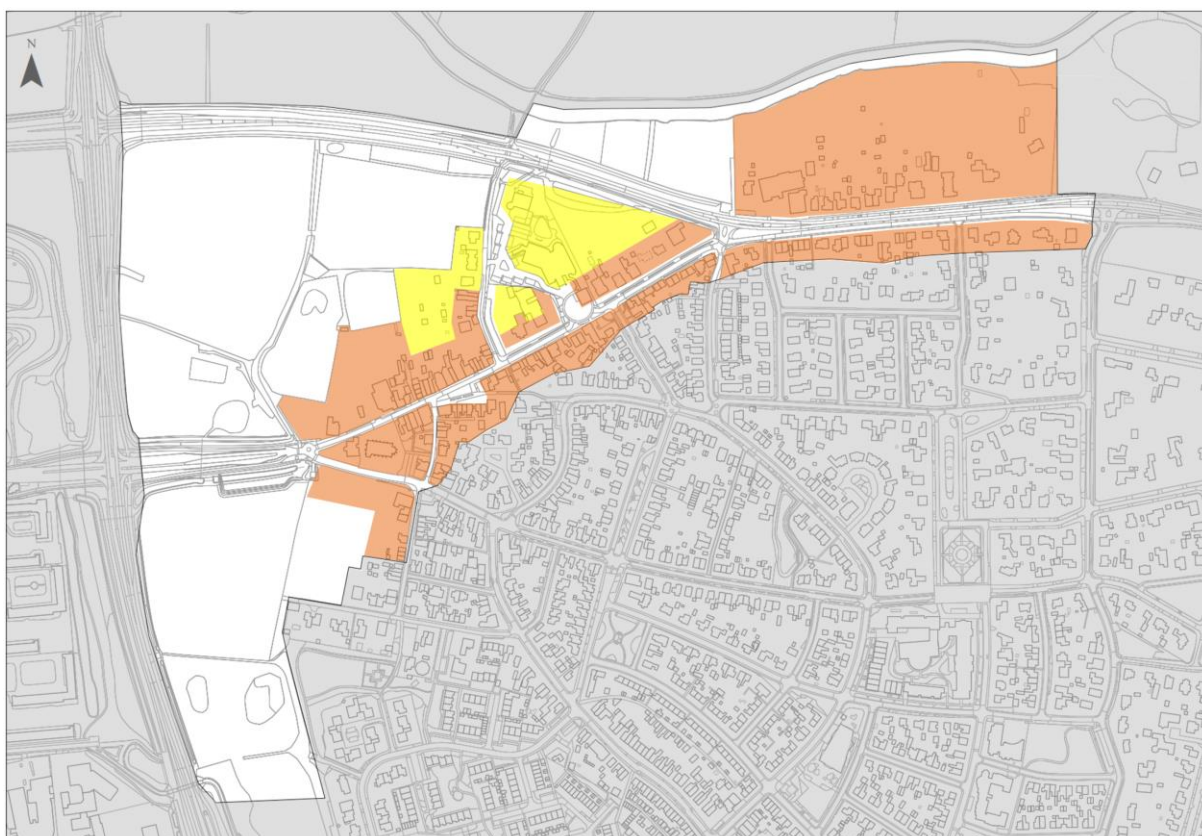
Rijksbeschermd stadsgezicht Zutphen - binnenstad

Rijksbeschermd stadsgezicht Coehoornsingel - Deventerweg

Gemeentelijk beschermd dorpsgezicht Warnsveld

Algemene uitgangspunten voor plaatsing, compositie en kleurstelling

- Creer een rustig beeld door per dakvlak één soort zonnepanelen en -collectoren, allemaal in dezelfde richting te plaatsen en te clusteren tot één rechthoekig vlak of strook. Het patroon mag onderboken worden door dakdoorvoeren.
- Rangschik zonnepanelen en -collectoren niet rondom een dakraam, dakkapel of dakdoorvoer.
- Bij grotere dakvlakken of bij bouwblokken zijn de vlakken of stroken met zonnepanelen en -collectoren systematisch geplaatst in een regelmatig patroon vergeleken met elkaar, de dakranden en andere elementen in het dak.
- Houd de zonnepanelen en -collectoren vrij van de noklijn. Richtlijn: minimaal 1 pan onder de nokpan vrijhouden.
- Houd de zonnepanelen en -collectoren vrij van de goot. Richtlijn: minimaal 2 pannen boven de goot plaatsen.
- Bij mansardekappen: in principe zonnepanelen en -collectoren plaatsen op het bovenste gedeelte, tenzij andere vlakken qua zichtbaarheid zich daar beter voor lenen.
- Bij schildkappen of dakschilden: zonnepanelen en -collectoren onder (de verticale projectie van) de nok of dakrand plaatsen.
- Panelen worden geplaatst onder dezelfde hellingshoek als het dakvlak.
- Op een plat dak, plaatsen op minimaal 50 centimeter vanaf de rand. De exacte afstand hangt van de hoogte en hellingshoek van de panelen en (indien van toepassing) de hoogte van de dakrand.
- De panelen zijn volledig in één kleur en gematteerd uitgevoerd (weinig tot geen reflectie) en hebben geen rasterpatroon, lichte randen of lichte accenten. Bij voorkeur hebben panelen dezelfde kleur als het dak.
- Geen indak zonnepanelen en -collectoren of zonnedakpannen.

Specifieke uitgangspunten bij (rijks)monumenten

- De zonnepanelen en -collectoren worden zodanig gemonteerd dat geen onomkeerbare schade aan historisch materiaal ontstaat. De aanwezigheid van zonnepanelen en -collectoren in de levenscyclus van monumenten en beschermde gezichten is namelijk van tijdelijke aard. Als ingrepen omkeerbaar zijn, worden de oorspronkelijke waarden weer zichtbaar als de panelen te zijner tijd worden verwijderd.
- Uit cultuurhistorisch oogpunt waardevolle materialen en detailleringen behouden. Uitgaande van het gegeven dat zonnepanelen en -collectoren op termijn worden verwijderd weegt behoud van historisch materiaal zwaarder dan de esthetiek.
- Op daken met een bijzondere vorm of afwerking is het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren ongewenst. Dit betreft bijvoorbeeld ronde, spitse of veelhoekige daken of daken met een bijzonder decoratief patroon.

Stappenplan voor het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren

Stap 1. Uitzoeken of het bouwwerk in het beschermd stads- of dorpsgezicht staat.

Ga na of het bouwwerk waarop u zonnepanelen wilt leggen binnen het beschermde gezicht van Zutphen of Warnsveld valt, want een vergunning voor zonnepanelen en -collectoren op daken is alleen vereist bij monumenten én bij bouwwerken binnen (rijks)beschermde stads- en dorpsgezichten.

Stap 2. Uitzoeken welke uitgangspunten op het bouwwerk van toepassing zijn.

Bepaal aan de hand van de kaart welke orde (1e, 2e of 3e) van toepassing is op uw bouwwerk en welke uitgangspunten gelden voor het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren. [Zie de uitgangspunten op pagina's 8 en 11.](#)

Stap 3. Informatie verzamelen voor de vergunningsaanvraag

Maak duidelijk waar en hoe de zonnepanelen en -collectoren worden geplaatst. Dit kan met een tekening van een legplan en/of foto van het dakvlak met maatvoering. Maak ook duidelijk hoe de zonnepanelen en -collectoren eruit zien door documentatie toe te voegen van het type en de kleur. Of vraag de leverancier van de zonnepanelen en -collectoren om, naast de gebruikelijke offerte met het legplan en de productinformatie (type, kleur, etc.), de gewenste panelen in een foto aan te geven (fotomontage). Als dit een realistische weergave betreft en voldoende inzicht biedt kunnen tekeningen achterwege blijven. Let op. Er kan om extra gegevens gevraagd worden om de brand- en constructieveiligheid te waarborgen.

Aanvullend gegevens voor platte daken

Bij plaatsing van zonnepanelen en -collectoren op een plat dak zijn aanvullende gegevens nodig over de hellingshoek waaronder de zonnepanelen en -collectoren gelegd worden vergeleken met het platte dak. Deze gegevens zijn nodig om te kunnen bepalen of de zonnepanelen en -collectoren boven de dakrand uitsteken. Over het algemeen volstaat het om deze gegevens schriftelijk aan te leveren.

Aanvullende gegevens voor (rijks)monumenten

Woont u in een (rijks)monument, dan gelden aanvullende uitgangspunten, [zie pagina 11.](#)

Bij het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren op een monument wordt gevraagd om aan te geven hoe de panelen worden gemonteerd; er mogen bij monumenten bijvoorbeeld geen stukken uit historische dakpannen worden gezaagd. Ook wordt bij een monument gevraagd om aan te geven hoe leidingen e.d. worden doorgevoerd en hoe de brand- en constructieveiligheid wordt gewaarborgd.

Stap 4. Zichtbaarheid vanaf openbaar toegankelijk gebied vastleggen

Maak met enkele foto's (op ooghoogte) duidelijk of en in hoeverre de zonnepanelen en -collectoren zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied.

Stap 5. Vooroverleg met de gemeente Zutphen

Alvorens een omgevingsvergunning aan te vragen wordt geadviseerd om eerst het (concept)plan met de gemeente te bespreken. Dit is niet verplicht. Een zogenaamd 'vooroverleg' kan via het omgevingsloket aangevraagd worden.

Stap 6. Vergunning aanvragen bij de gemeente Zutphen

Bij een positief advies naar aanleiding van het vooroverleg kan een aanvraag voor een omgevingsvergunning worden ingediend.

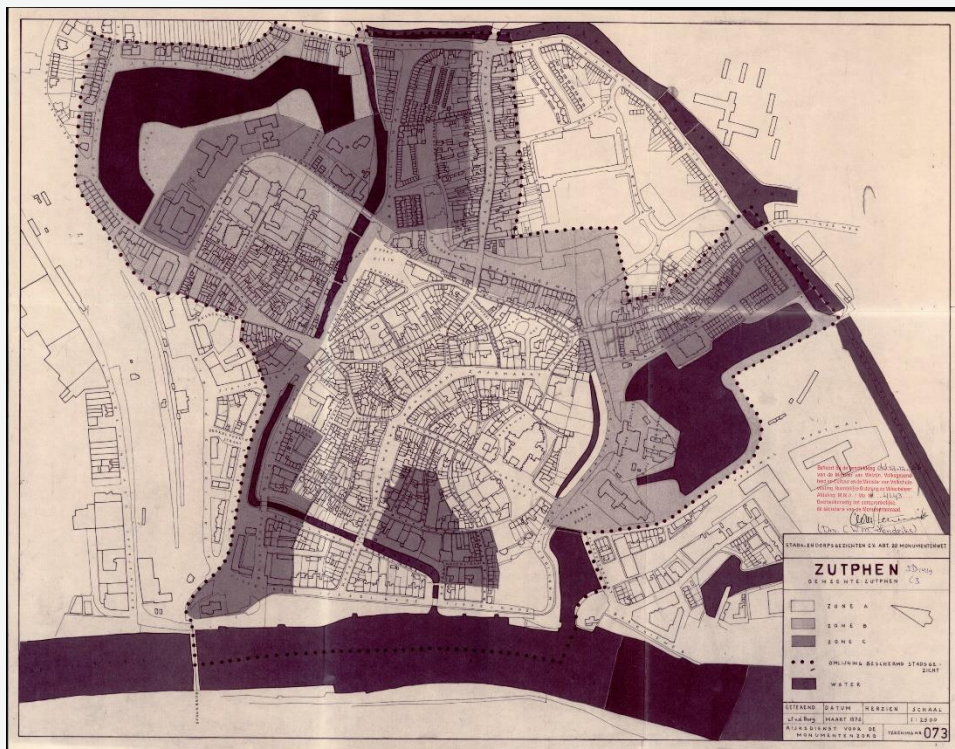
Bijlagen

Bijlage 1. Omschrijving en waardering van de beschermd gezichten

Rijksbeschermd stadsgezicht Zutphen - binnenstad

De binnenstad van Zutphen is in 1986 door het Rijk aangewezen als beschermd stadsgezicht. Dat is een erkenning van de monumentale kwaliteit van de historische binnenstad. In de toelichting op het besluit tot aanwijzing is een onderverdeling gemaakt in structurele (historisch stedenbouwkundige) kenmerken en visuele kenmerken (het karakter van de bebouwing). Als meest kenmerkende stedelijke ruimtes worden genoemd:

- Het statige 19e-eeuwse IJselfront met z'n gepleisterde huizen en daarachter de stad, waarvan het silhouet bepaald wordt door de toren van de Nieuwstadskerk, het torentje van de Broederenkerk, de Wijnhuistoren, de St. Walburgiskerk en de Drogenapstoren.
- Het driehoekige 's-Gravenhof met de St. Walburgiskerk, het stadhuis en de voorname bebouwing aan de westzijde.
- De Groenmarkt, Houtmarkt en Zaadmarkt met hun sterke kromming, brede profiel en rijke historische bebouwing en de Wijnhuistoren en Drogenapstoren als dominerende accenten.
- Het winkelgebied ten noorden van de markten, gevormd door de Turfstraat, de Beukerstraat, de Korte Hofstraat en de Sprongstraat. De straten zijn smal en bochtig, waardoor in combinatie met de overwegend waardevolle historische bebouwing een besloten sfeer ontstaat.
- Restanten van de middeleeuwse ommuring: de Berkelruïne, Oude Nieuwstadspoort, Kruittoren, de Martinetoren, de Drogenapstoren en tussen deze laatste twee langs de Martinetsingel een stuk muur met daarbuiten onbebouwde grond met moestuinen en boomgaarden.

Afbeelding 4. Afbeelding van het Rijksbeschermd stadsgezicht Zutphen - Binnenstad

Omschrijving

De binnenstad van Zutphen wordt gekenmerkt door een bijzondere eenheid van schaal en bouwstijl. De meeste bebouwing is voorzien van een lijstgevel en een schildkap met de nokrichting loodrecht op de straat en een sterke variëteit in nokhoogte. Af en toe komen topgevels in combinatie met zadelkappen voor, bijvoorbeeld bij de overgang van de Groenmarkt naar de Marspoortstraat. Langs de IJsselkade en Nieuwstad bepalen forse monumentale bouwwerken afgedekt met schildkappen het aanzicht van de stad. Het beeld langs de oude uitvalswegen Spitaalstraat en Laarstraat kent een grotere diversiteit, zowel qua bebouwing als dakvormen. De daken zijn in de meeste gevallen afgedekt met gebakken rode en grijs/antraciet pannen.

Afbeelding 5,6 & 7, van links naar rechts. Laarstraat: Lijstgevels met schildkappen, Groenmarkt: topgevels met zadelkappen en de IJsselkade: forse bouwwerken met schildkappen.

Voor het meest kenmerkende deel van de binnenstad blijft het beleid voor de zichtbaarheid van zonnepanelen en -collectoren zeer terughoudend. Toch zijn juist in de dichtbebouwde binnenstad kansen voor het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren, omdat het bekappingsbeelds op ooghoogte vanaf openbaar toegankelijk gebied beperkt zichtbaar is. Vaak zijn alleen voordakvlakken zichtbaar die evenwijdig aan de straat liggen (links), zijdakvlakken van hoekbouwwerken (midden) en zijdakvlakken van bouwwerken die niet aan weerszijde zijn ingesloten door bouwwerken met een vergelijkbare hoogte. Bij een smal straatprofiel zoals bijvoorbeeld in de Raadhuissteeg (rechts) ontbreekt ruimte om afstand te nemen en is zelfs in veel gevallen het voordakvlak niet of nauwelijks zichtbaar.

Afbeelding 8,9 & 10, van links naar rechts. Dakvlakken evenwijdig aan de straat, zijdakvlak van hoekbouwwerk langs de Turfstraat én een voorbeeld van een smal straatprofiel (Raadhuissteeg).

Maar toch kan ook in een smal straatje een dakvlak opeens in het oog springen door een bocht in de straat (links) en afhankelijk van de stedenbouwkundige situatie kan daarnaast ook het achterdakvlak een belangrijke rol spelen in een gewaardeerd aanzicht van de stad. Denk hierbij aan de fraaie stadsbeelden vanaf de Martinetsingel op de achterzijde van de bouwwerken aan de Kerkhof (midden) en op de achterzijde van de bouwwerken aan de Bornhovestraat vanaf het Oskamstraatje (rechts). Kortom: een achterdakvlak kan soms beeldbepalender zijn voor het stadsgezicht van Zutphen dan een voordakvlak.

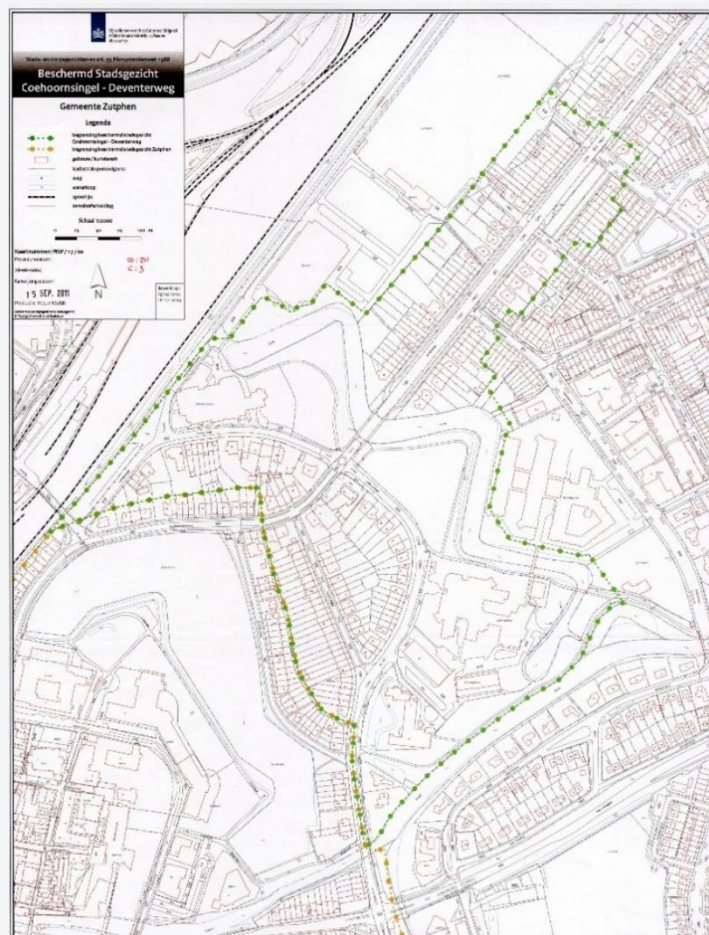
Afbeelding 11, 12 & 13, van links naar rechts. Bocht in de straat Oudewand, achterzijde Kerkhof en de achterzijde Bornhovestraat.

Rijksbeschermd stadsgezicht Coehoornsingel - Deventerweg

Het stadsgezicht Coehoornsingel-Deventerweg (aangewezen in 2011) betreft de 19^e- en vroeg 20^e-eeuwse stadsuitbreiding voor de welgestelden aan de noordzijde van de Zutphense binnenstad die mogelijk werd na ontmanteling van de oude vestingwerken. Dit stadsgezicht sluit aan bij de omgrenzing van de rijksbeschermd binnenstad en kan daarmee gezien worden als een uitbreiding hiervan.

Beschermingswaardig is de gaafheid van de stedenbouwkundige opzet, herkenbaar als stadsuitleg na ontmanteling van de vesting, de verschijningsvorm van het merendeel van de bebouwing en de sterke samenhang waarbij architectuur en stedenbouwkundige opzet goed harmoniëren. Voor het bebouwingsbeeld is van belang¹:

- het type bebouwing: overwegend in blokken of langere rijen aan één gebouwde herenhuizen (met souterrain, twee forse bouwlagen en kap), alsmede (dubbele) villa's (twee forse bouwlagen met kap);
- de waardevolle straatwanden, met als aandachtspunten: de rooilijnen, de bouwhoogte (nok- en goothoogte), de bouwmassa, de sterk verticale geleiding van de bouwwerken (voor wat betreft de hoofdmassa's en de gevelopeningen), al dan niet gecombineerd met horizontale accenten (kroonlijsten, speklagen, plinten en cordonlijsten), het materiaalgebruik, de toepassing van meer of minder rijk gedecoreerde dakkapellen, hoektorentjes, balkons, serres en veranda's et cetera, de bijzondere situering en vormgeving van hoekbouwwerken.

Afbeelding 14. Begrenzingskaart Rijksbeschermd stadsgezicht Coehoornsingel - Deventerweg

¹ Bron: toelichting bij het besluit tot aanwijzing van het beschermd stadsgezicht Coehoornsingel-Deventerweg RCE 18-06-2004

Omschrijving

Dit gebied wordt gekenmerkt door 19e- en vroeg 20e-eeuwse stadsuitbreiding met woningbouw voor welgestelden. De bebouwing heeft een sterke samenhang en bestaat hoofdzakelijk uit bouwblokken van aaneengebouwde herenhuizen van twee bouwlagen hoog en een souterrain. Langs de Deventerweg (links) zijn deze bouwblokken veelal plat afgedekt en voorzien van dakschilden. De mogelijkheden om zonnepanelen en -collectoren te plaatsen op het platte dak zijn in veel gevallen al benut. De daken zijn afgedekt met keramische pannen in rode of antraciet kleur. Daarnaast komen enkele (dubbele) villa's voor welke gekenmerkt worden door kloeke, complexe (samengestelde) kapvormen (midden) voorzien van dakkapellen. Het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren is op deze kappen lastig; door de samenstelling van kleine dakvlakken en de aanwezigheid van diverse kleine elementen zoals dakkapellen, schoorstenen en hoektorentjes zijn plaatsingsmogelijkheden beperkt en een enkel zonnepaneel leidt hier al gauw tot een grote aantasting van het beeld.

De aanééngebouwde herenhuizen langs de Coehoorsingel (rechts) en Rozenhoflaan zijn veelal afgedekt met schildkappen. Hier doen zich mogelijkheden voor op de zijdakvlakken; de sprekende lijstgevels bepalen het straatbeeld waardoor een geringe verstoring van het dakvlak door een zonnepanelen en -collectoren op het zijdakvlak (onder voorwaarden) niet tot een onevenredige verstoring van het stadsbeeld hoeft te leiden.

Afbeelding 15, 16 & 17, van links naar rechts. Deventerweg, dubbele villa's langs de Deventerweg en de Coehoorsingel

Gemeentelijk beschermd dorpsgezicht Warnsveld

In 2007 is op verzoek van de gemeente een onderzoek uitgevoerd (door adviesbureau BAAC) naar de bestaande cultuurhistorische waarden van de Warnsveldse dorpskern. Dit heeft in 2015 geresulteerd in de aanwijzing van (een gedeelte van) deze dorpskern tot gemeentelijk beschermd dorpsgezicht. Binnen de contouren van het dorpsgezicht wordt vooral hoge waarde toegekend aan de driehoek die wordt gevormd door de Rijksstraatweg, het Bonendaal en de Schoolstraat. In dit gebied staan vrijwel uitsluitend Rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten. Aangrenzend aan deze driehoek is het pleintje aan de Rijksstraatweg vooral stedenbouwkundig interessant. De Rijksstraatweg en de Schoolstraat zijn daarnaast van waarde als voorbeeld van een verkeerslint waarin de bebouwingsontwikkeling vanaf de zeventiende eeuw te volgen is, en waar een sterke nadruk ligt op de negentiende-eeuwse impuls die (veelal vanuit de stad Zutphen) aan de ontwikkeling van het dorp is gegeven.²

De bebouwing wordt gekenschetst door diversiteit, waarbij bouwwerken die hooguit als kenmerkend worden aangemerkt, de boventoon voeren. Vrijwel alle bouwwerken in de Warnsveldse kern zijn daarnaast in de twintigste eeuw eens of vaker aangepast, wat meestal ten koste ging van de ruimtelijke en de structurele samenhang. Individualiteit kenmerkt de Warnsveldse dorpskern.

² Bron: Cultuurhistorische analyse en waardebeoordeling dorpskern Warnsveld BAAC rapport C-07.0101 - herziene versie juli 2008

Omschrijving

Er wordt vooral hoge waarde toegekend aan een bescheiden driehoek die wordt gevormd door de Rijksstraatweg, het Kerkplein en de Schoolstraat in het westen van dit gebied. Hier staan vrijwel uitsluitend Rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten. De overige bebouwing langs de Rijksstraatweg is erg divers. Een aantal bouwwerken heeft een monumentale status of is aangeduid als karakteristiek object. Vrijwel alle bouwwerken zijn in de twintigste eeuw aangepast, wat meestal ten koste ging van de ruimtelijke en de structurele samenhang. Langs het Kerkpad, een landelijk, achterafgelegen straatje bevindt zich aan het begin bescheiden oudere bebouwing. Verderop staan vrijstaande nieuwbouw bouwwerken.

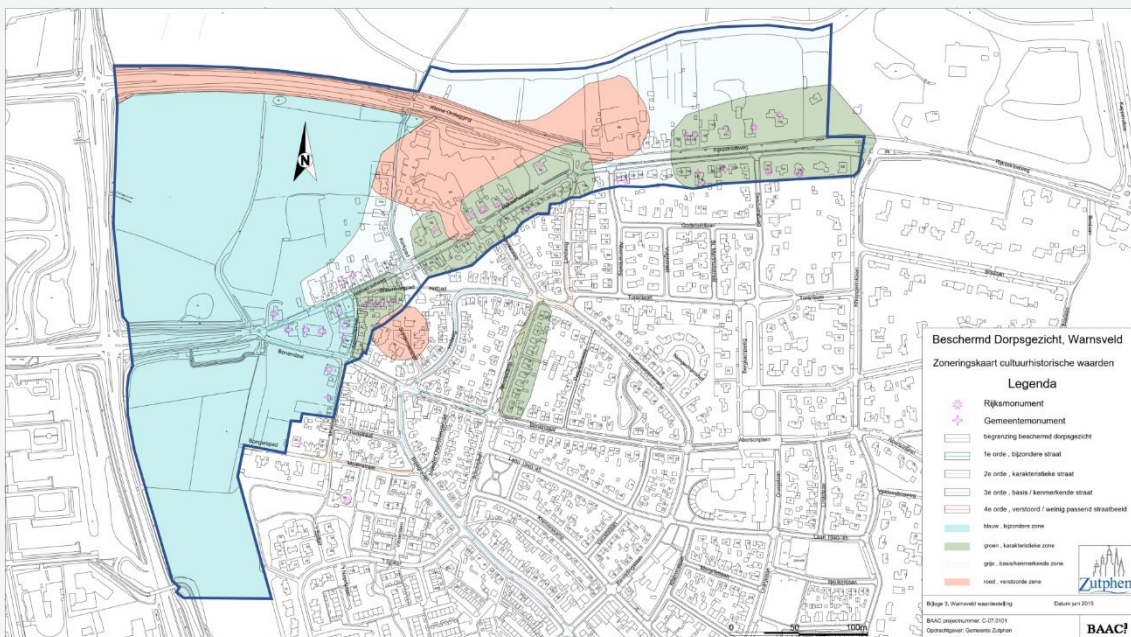
Qua bebouwing kenmerkt individualiteit de Warnsveldse dorpskern. Binnen dit dorpsbeeld wordt voor een deel een verruiming van het huidige beleid mogelijk gevonden.

Afbeelding 18, 19 & 20, van links naar rechts. Kerkplein, Molenstraat en de Schoolstraat.

Afbeelding 21, 22 & 23, van links naar rechts. Rijksstraatweg, Rijksstraatweg en het Kerkpad

Afbeelding 24. Begrenzingskaart Gemeentelijk beschermd dorpsgezicht Warnsveld

Bijlage 2. Voorbeelden van plaatsing (on)mogelijkheden binnen het nieuwe beleid

1^E ORDE (paars) NIET ZICHTBAAR VANAF OPENBAAR TOEGANKELIJK GEBIED

Hier geen zonnepanelen en -collectoren plaatsen in het zicht.

2^E ORDE (oranje) BEPERKT ZICHTBAAR VANAF OPENBAAR TOEGANKELIJK GEBIED MITS

Zie witte pijlen; Plaatsing op zijdakvlakken, alleen bij bouwwerken in een aaneengesloten rij, in dezelfde rooilijn en met een vergelijkbare hoogte en niet op straatgerichte zijdakvlakken van hoekbouwwerken.

Geel omkaderd vlak; hier geen zonnepanelen en -collectoren plaatsen. Het bouwwerk ligt aan deze zijde niet aaneengesloten in de rij met het naastgelegen bouwwerk. De impact van de zonnepanelen en -collectoren op het straatbeeld wordt daardoor te groot.

Geel omkaderde dakvlakken; hier geen zonnepanelen en -collectoren plaatsen Links: dit dakvlak steekt teveel uit boven het naastgelegen bouwwerk aan de linkerzijde en is daardoor goed zichtbaar. De impact van zonnepanelen en -collectoren op de straat wordt daardoor te groot. Rechts: geen zonnepanelen en -collectoren plaatsen op het zijdakvlak van een aangepakte dak aan straatzijde.

3^E ORDE (geel) ZICHTBAAR VANAF OPENBAAR TOEGANKELIJK GEBIED MITS

Plaatsing is ook mogelijk op het voordakvlak als wordt uitgegaan van een rustig beeld (zie pagina 11)